

La calça propera al contacte á més de sa estructura ben cristallina se presenta serpentinisada, y no duptém que noves investigacions hi descobrirán altres silicats. En la metexa formació, si be en altra pedrera, se 'n troben ja alguns mes, resultat també del metamorfisme termal en la calça, aytals com la *grenatita*, la *epidota*, *esteatita*, etc., y entre 'ls altres productes la *clorita*, *pirita*, *pirrotina*, *michpikel*, etc.

N. FONT Y SAGUÉ, *Pbre.*

Sobre la presencia de la *EMYS CASPICA* Gmel. á Catalunya

Ab tot y que Catalunya ve sent objecte de nombroses exploracions desde fa molts anys per nombrosos y distingits naturalistes, queda encara molt per fer, sobre tot en certs grupos de la fauna y flora que no han trobat encara llur especialista.

Tal passa en els reptils, dels que tenim molts representants, poch ó mal estudiats encare; pero gracias á la Junta Municipal de Ciències Naturals, que habent reorganísat l' antich *Acuarium*, fundat un *Laboratori ictiogénich*, y projecta pera dintre de poch un *Terrarium*, es de creurer que dintre de poch será ben coneguda nostra herpetología y fauna lacustre.

En proba d' aixó tenim el fet que motiva aquesta Nota, car al demanar el qui subscriu una relació de les especies que viuhen en els barranchs de les vessants del Pirineu de Girona pera enviarles á buscar, En Francisco de Budallés, apotecari de Portbou, li indicá la presencia de una tortuga lacustre en les montanyes de Culera. Semblant noticia m' estranyá moltíssim, car no tenia cap noticia de que n' hi hagués en nostre pays, ni sabia que cap autor n' hagués parlat, per lo qual vaig demanarne alguns exemplars vius pera l' acuari municipal.

N' arribaren 8, de diferent tamany, tenint els exemplars més grossos 20 centímetres y 5 els més petits. Els seus caràcters corresponen tots á la *Emys caspica* Gmel., pero no al tipo descrit per Schreiber en sa *Herpetología Europæa*, sino á la que denomina *Var. a* (*Emys leprosa* Schweigg, *Emys Sigrizii* Michah., *Emys Sigriz* Dum., *Terrapene Sigriz* Bonap.)

Viu aquesta tortuga en les vessants del Pirineu de la província de Girona en sa part més oriental, ó sia en les montanyes de Recasens, á gran altura, y 'ls exemplars que m' enviaren foren recollits en el torrent del *Coll de Banyuls*, prop de Culera.

Posteriorment he tingut noticia de que 's troba també en el macís del Cap de Creus, prolongació de la serralada pirenaica citada, y 'l nostre consoci Sr. Llenas me manifesta que l' ha vista en uns bassals d' aygua de Tossa y Vidreras. Lo qual, junt ab altres datos, fa creurer que la *Emys* vivia en l' estany de Sils, avuy dessecat artificialment, haventse refugiat en els barranchs propers, y que tèn una àrea molt més extensa de lo que en un principi me vaig creurer, com suposém ho confirmarán noves investigacions.

Pera cerciorarme de si havia sigut citada anteriorment á Catalunya la dita especie, vaig dirigir-me en consulta al docte herpetòlech Sr. Boscá, de Valencia, qui 'm comunicá que «de la parte de Catalunya no existia ningun dato á propósito de encontrarse la *Emys caspica* Gmel., ó por lo menos no había llegado á mi conocimiento,» assegurantme en cambi «que dicha especie se halla abundante en Andalucía, Extremadura, Castilla la Nueva y Portugal; siendo rara en el reino de Valencia; habiéndola encontrado siempre en aguas finas y en compañía frecuentemente con la *Cistudo lutaria*.»

Aquest darrer extrém no havém pogut comprovarlo encara á Catalunya, pero no duptém que si existeix també la *cistudo* no trigarém en sapiguerho.

N. FONT Y SAGUÉ, *Pbre.*

CONTRIBUCIÓ Á LA MORFOLOGÍA ORNITOLÓGICA

Les proporcions en el *Cignus olor*, Vieill. (*)

L' òrgan revela la funció; la funció revela l' òrgan. Si aquets axiomes, may desmentits, fossin tinguts en compte per tots els

(*) Gran Cigne blanc de bech rosat y negre; habitant en el Mitjdia de Europa y Assia. Es l' especie de major bellesa.